

Lasten huomioiminen kriisi- ja häiriötilanteissa

Pelastuspalveluseminaari 2023

Saariselkä

Pelastakaa Lapset ry
Anna Salmenhaara
Valmiussuunnittelun Asiantuntija
Mikael Lehtinen
Valmiussuunnittelija

Poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton lapsen oikeuksia ajava järjestö

Järjestön valmiustoimintaa koordinoidaan keskustoimistolta

Paikallisyhdistykset ja koulutetut vapaaehtoiset

Miksi lasten huomiointi tärkeää?

- Voivat jäädä sivuun
- Ikätasoinen tieto tilanteesta
- Levon ja leikin tärkeys
- Nopeuttaa toipumista
- Erikieliset ja vammaiset lapset

Miksi lapset ovat haavoittuvia kriiseissä?

- Fyysinen koko
- Kehitysvaiheet
- Riippuvuus aikuisista
- Helppo suostutella

Kriisi- ja häiriötilanteiden vaikutus lapsiin ja lasten reaktioihin

- Suorat ja epäsuorat vaikutukset
- Lasten reaktioihin kriisitilanteissa vaikuttavia tekijöitä

Tyypillisiä kriisitilanteen reaktioita kaikenikäisillä lapsilla

Muutokset käytöksessä

- Unihäiriöt
- Itkeminen
- Mielialan vaihtelut
- Leikkiminen
- Ruokailu

OLE LÄSNÄ JA RAUHOITA LASTA.

Ylläpidä arki mahdollisimman tavallisena – se luo turvallisuutta.

KUUNTELE LASTA JA KANNUSTA HÄNTÄ JAKAMAAN AJATUKSIAAN JA TUNTEITAAN.

Kerro lapselle, että kaikki ajatukset ja tunteet ovat sallittuja.

Näin tuet lasta KRIISITILANTEESSA

Pelastakaa Lapset

Suojele lasta
liialliselta
MEDIATULVALTA.

Vahvista lapsen turvallisuuden tunnetta lohduttamalla ja auta

**NÄKEMÄÄN
TULEVAISUUS
MYÖNTEISENÄ.**

Jos lapsi reagoi rajusti ja tilanne pitkittyy,

**HAE TUKEA LAPSEN
AUTTAMISEKSI.**

Lasten huomiointi käytännössä

- Eri-ikäisten perustarpeet ja tarvikkeet
- Konkreettinen apu: hoito, ruoka, uni
- Läheisverkoston aktivointi
- Tekemistä eri ikäisille
- Lasten empaattinen kohtaaminen
- Palveluohjaus eteenpäin
- Huoltajista eroon joutuneet lapset
- Evakuointisuunnitelmat

Valmiustyö käytännössä

Varautuminen

- Valmiusharjoitukset
- Väestösuojayhteistyö
- Lapsen kohtaaminen kriiseissä -koulutus

Tilanteessa

- Tilannekuvatieto
- Kriisichat
- Lapsiystävällinen tila -toiminta

Tilanteita, joihin olemme reagoineet viime vuosina

- Laajamittainen maahantulo 2015-16
- Kuopion veitsi-isku
- Koronapandemia
- Koskelan teinisorma
- Vantaalla kadonnut nuori
- Ukrainasta Suomeen paenneet

Kriisichat nuorten tukena

**СЕРВІС ДЛЯ
УКРАЇНОМОВНИХ
КОРИСТУВАЧІВ**

NETARI.FI

КОЖНОГО
ПОНЕДІЛКА,
СЕРЕДИ ТА
П'ЯТНИЦІ 16:00-
18:00

ТЕЛЕГРАМ
КАНАЛ
NETARIUA

БЕЗПЕЧНИЙ

ДО 29 РОКІВ

ТИ ВИРІШУЄШ,
ПРО ЩО ХОЧЕШ
ГОВОРТИ І ЯКОЮ
МОВОЮ ХОЧЕШ
ГОВОРТИ

ВІДСКАНУЙ QR-КОД,
ЩОБ ДІЗНАТИСЯ
БІЛЬШЕ

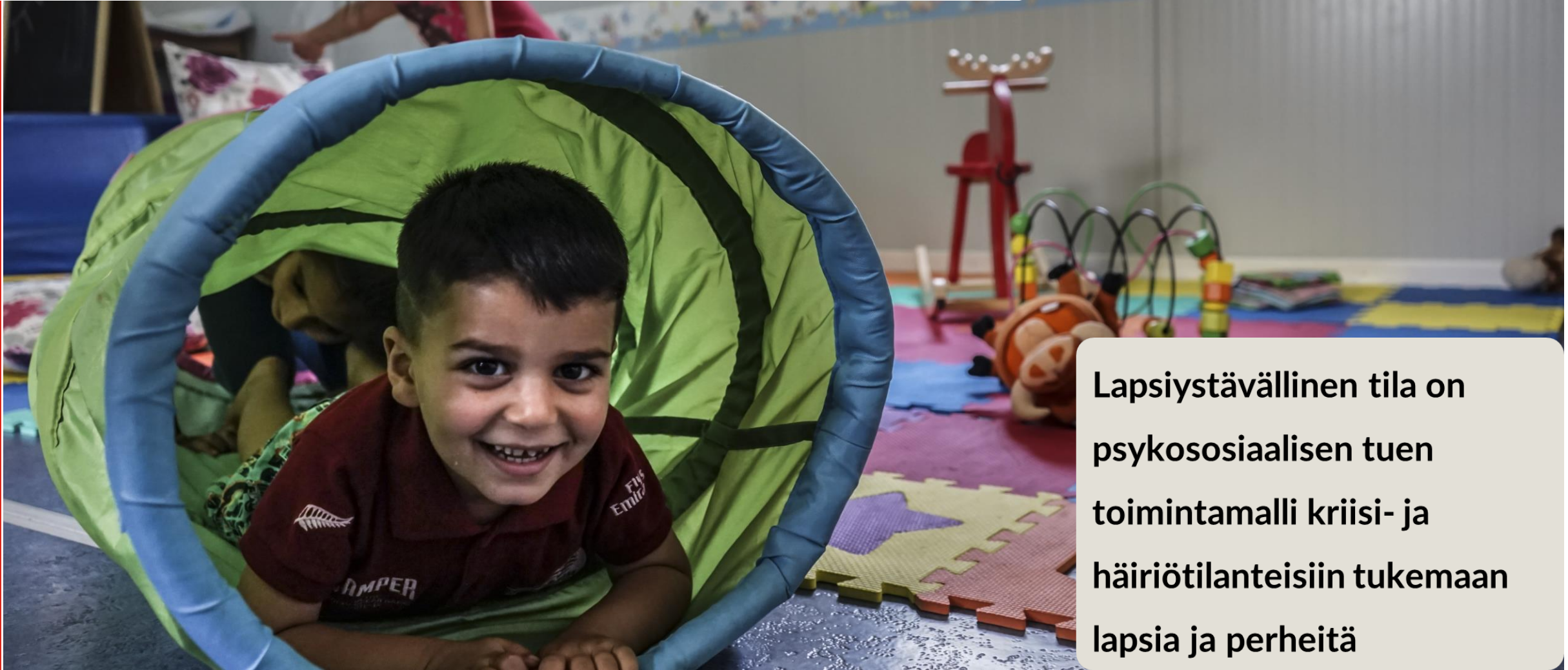
WWW.NETARI.FI/NETARIUA

 Pelastakaa Lapset
Save the Children

Lahjakortit - perustarpeisiin

MIKÄ ON LAPSIYSTÄVÄLLINEN TILA?

Lapsiystävällinen tila on psykososiaalisen tuen toimintamalli kriisi- ja häiriötilanteisiin tukemaan lapsia ja perheitä

**"Kiltit aikuiset
ovat olleet
parasta."**

**"Parasta on
yhteisleikit muiden
kanssa, kun
leikitään kaikki
yhdessä."**

**"Olen saanut kavereita,
oppinut suomen kielen
sanoja ja tekemään
rannekoruja."**

Valmiuskeskusharjoituksia Etelä-Karjala, Uusimaa

KEMIJÄRVI, VASTAANOTTOKESKUS

Pelastakaa Lasten Kemijärven yhdistys järjesti Lapsiystävällisen tilan vastaanottokeskuksessa 2015-2016 ja 2022-2023

Helsingin sataman Lapsiystävällinen tila kevät 2022

Yhteistyö: viranomaiset, järjestöt, vapaaehtoiset

Alueelliset yhteistyömahdollisuudet

Pelastakaa Lasten paikallisyhdistykset

(Kuva: Emilia Tiainen, Kirkkonummen kaupunki)

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

NAISTEN
VALMIUSLIITTO

 Pelastakaa Lapset

LAPSET KRIISEISSÄ

-SELVITYS LASTEN HAAVOITTUVUUDESTA JA
ASEMASTA VARAUTUMISESSA JA HÄIRIÖTILANTEISSA

 Pelastakaa Lapset

3 KOOTA KOHTAAMISESTA

Ihan ensimmäiseksi hengitä syvään.

Muista kiinnittää huomiota omaan kehonkieleesi, kun olet lapsen kanssa.

KATSO (LOOK)

Istu lapsen tasolle tai hänen viereensä:

- Katso lasta silmiin, jos se sopii lapselle
- Puhu lempeästi ja rauhallisesti
- Huomioi ympäristö: tukeeko se lapsen rauhoittumista

KUUNTELE (LISTEN):

Kuuntele aktiivisesti:

- Kuuntele tarkasti, mitä lapsi sanoo: lapsi kokee asiat erilalla kuin aikuinen
- Osoita, että kuuntelet hyväksyvästi
- Rohkaise lasta puhumaan, mutta älä painosta siihen
- Huomioi kehonkieli: omasi ja lapsen
- Älä tuomitse
- Älä tulkitse
- Hyväksy lapsen tunteet ja kerro, että kaikki tunteet ovat sallittuja
- Hyväksy myös se, jos lapsi ei halua puhua
- Kertaa ääneen, mitä kuulet lapsen sanoneen
- Kysy ja selkeytä: oliko nämä tärkeimmät asiat

KYTKE (LINK)

Kytke:

- Pyri saattamaan lapsi läheisten luo ja lapsen tarvitseman avun piiriin

Kuvat: Jonathan Hyman / Pelastakaa Lapset

Lähteitä ja lisätietoa

- [Save the Children Psychological First Aid Training Manual for Child Practitioners](#)
- [Lapset Kriiseissä – Selvitys \(2021\)](#)
- [Kriisitilanteen – Kohtaaminen](#)
- [Merja Rapeli \(2017\). The role of social work in disaster management in Finland. Jyväskylän yliopisto.](#)
- [Lapset on huomioitava hyvinvointialueiden pelastustoimen kehittämisessä, Lastensuojelun keskusliitto, Blogi](#)
- [Kestävästi arjessa, Varaudutaan arjessa - Marttaliiton podcast](#)
- [Kokonaisturvallisuuden sanasto. Turvallisuuskomitea.](#)
- [Participatory School Disaster Management Toolkit](#)
- [Video: Pelastakaa Lasten Lapsiystävällinen tila –Toiminta](#)